

1989-03-17

Redaktör Bengt Gill
Tel 0650 - 19 121

Flyttkonferensen i Gävle

Den 1-2 februari 1989 hölls en svensk flyttkonferens med namnet "Flyttningar på gott och ont". Arrangörer var SIB (Statens institut för byggnadsforskning), SCB och KSP.

Stora delar av detta nummer av KSP-nytt skall ägnas åt flyttkonferensen. Först beskriver en KSP:are - en av arrangörerna - sina erfarenheter av konferensen och dess tillblivelse. Själva innehållet i konferensen presenteras i collageform på nästa uppslag och därefter redovisas en konferensdeltagares tankar - en recension om man så vill.

Det började med en studiedag...

Hösten 1987 gjorde KABO-gruppen ett studiebesök vid SIB i Gävle. Man fann att för att kunna beskriva bostadsefterfrågan (KABO-gruppens primära intresse) måste man koppla det till hushållens flyttningar. Vilken typ av bostäder vill man flytta till?

Man kom snabbt fram till att man behövde göra en lägesbeskrivning av vad man visste om flyttningar i stort - inte bara de som är bostadsbaserade. I detta läge kontaktades SCB och KSP:s prognosgrupp.

...fortsatte med 1 års planering...

I februari 1988 började så planeringen av konferensen. Syftet med konferensen var att föra ut erfarenheter från genomförda flyttningsstudier i planeringsarbete på lokal och regional nivå, att nå ut med forskningsresultat rörande metoder samt att visa på angelägna forskningsbehov.

Konferensen vände sig till politiker och planerare på lokal och regional nivå samt till forskare.

Under våren 1988 kontaktades alla föredragshållare - i regel forskare. Vi hade ett möte med samtliga föredragshållare i september - en halvdags "löpsedelskonferens" - för att föredragshållarna skulle

Delar av KSP:s styrelse bland intresserade åhörare vid flyttkonferensen

få stämma av mot varandra. Denna genomgång var nyttig - i alla fall för oss arrangörer.

Under hösten kontaktades "praktiker", i huvudsak KSP:are som kunde ställa upp och diskutera forskarnas resultat. En viktig funktion som konferensen hade var just mötet mellan forskare och praktiska planerare.

För att ytterligare poängtera konferensen som en mötesplats för erfarenhetsutbyte, inbjöd vi deltagare i konferensen

att ta med material till utställningskärmar och bokbord.

För att finansiera konferensen sökte vi bidrag från BFR (Byggnadsforskningsrådet), dock endast ett bidrag som skulle täcka eventuella förluster. För det internationella flyttseminarium i SIB:s och SCB:s regi som föregick konferensen, ställde BFR upp med direkt stöd.

Erfarenhetsutbyte i Vårdskolans entréhall

...och slutade med konferens

Konferensen höll till på Vårdskolan i Gävle. Skolan visade sig fungera mycket bra, med en stor entréhall med plats för utställningar och datastuga, kaffe och lunchservering. I hallen fanns också konferenssekreteriatet med Inger Olars och Marita Imrell, SIB. Dessa två och Lars Erik Borgegård - eldsjälen från SIB - fick dra det tyngsta lasset med konferensen.

169 deltagare anmälde sig till konferensen. Drygt hälften (89 stycken) kom från kommunerna. Den näst största gruppen var forskarna, 26 stycken, varav många helt naturligt från SIB. Den närmast största kontingenten var SCB:are, 17 stycken. Det kan vara intressant att notera att relationen mellan deltagare i stort sett är densamma som relationen mellan antalet personer i organisationskommittén från de tre arrangörerna KSP, SIB och SCB.

Nästan hälften av landets länsstyrelser (11 stycken) var representerade. Från de nordiska grannländerna kom åtta deltagare. I övrigt var departement, bostadsföretag och hyresgäströrelsen representerade. Endast en politiker fanns på plats, Gävles kommunalråd Sture Sandberg, men han var desto mer aktiv.

Ett tiotal utställare visade resultat från flyttningsundersökningar m m på ett 20-tal skärmar. I datastugan visade SCB sina databaser, Kommun-data programsystemen, Demografen och Demos och Regionplane- och trafikkontoret, Stockholms läns landsting, hur man använt ett PC-program för områdesdata på karta. På bokborden fanns cirka 50 böcker eller rapporter. Alla dessa aktiviteter för erfarenhetsutbyte rönt stort intresse.

På kvällen mellan de båda konferensdagarna hade vi en gemensam middag i den

imponerande Spegelsalen i Gävle stadshus med Gävle kommun som värd.

Efter kaffet bjöds på danssuppvisning av svenska mästare, så det var tur det inte blev någon allmän dans därefter. Självförtroendet vad gäller dans fick sig en törn. Men erfarenhetsutbytet vad gäller mer varaktiga förflyttningar var stort.

Som arrangörer är vi mycket nöjda med konferensen. Vi har också haft ett stort utbyte av samarbetet mellan SIB, SCB och KSP. Något som kan mana till efterföljd. Tänk vad mycket ett studiebesök kan åstadkomma. Fram för fler studiebesök!

Siv Schéele

Vad minns jag av Gävlekonferensen?

I teve och tidningar man affärer kunnat följa där problemet varit att saker dölja. Dagböcker om samtal; händelser som timat har gör att frågor långt senare kan få svar.

När jag nu, ej en månad senare ens skall se tillbaka på en KSP-konferens tvingas jag också till insikt om detta -dokumentering med penna och papper är det rätta.

Nog för att helhetsintrycket där finns det hände mycket på två dar, man minns. Några kommentarer om programmet skall jag ge från en vanlig deltagares sätt att se.

Försening av tåg från Stockholm gav sen entre och miss av inledning och bildspel jag gärna ville se. Men, så väl det kunde ordnas på nåt vis bildspelet kunde man se i repris.

Jag tycker att en viktig sak är denna att konferensorten något få lära känna. "Smaka på Gävle" är en välfunnen maning, av den kakan fick vi nu en aning.

Samhällsförändringar och rörlighet var inledningsrubrik, från historien in i framtiden finns samma dynamik. Upptäckariver och maktintresse för rörlighet var motor då vandaler, araber och mongoler Europa kunde nå.

Vad händer med nettoinvandringen under nittioalet? Den gällande prognosen eller dagens ökningstakt är valet. Om framtiden är det svårare att veta, det gäller att rätt tecken bland alla leta.

"Visuell missvisning" gavs exempel på som för uppfattningar konsekvenser kunde få. Något provokativt tolkades förkortningar på "K" kompetens/knark - kulturliv/köande var två.

Arbete, utbildning och flyttningar var nästa avsnitt för statistik fick auditoriet vara befolkningsgenomsnitt. Över tio flyttningar endast var femte når i genomsnitt görs en flyttning vart sjunde år.

Bland utflyttare söker kommuner oftast svar som kan utnyttjas att hålla medborgaren kvar. När det gäller utbildning är det vanligast att flytta då man högskoleplatser måste utnyttja.

Roliga typer på bild fick vi skåda då forskare från Dalarnas forskningsråd höll låda. Så lyckligt med Falun tycks vara att som södra norrland och norra sörländ kan det svara.

Till storstadsregioner blir flyttströmmar stora tal, uttryckt relativt är även mindre orter vanliga val. Att bygga bostäder för många tusen ställer krav på mycket plats för husen.

Rörligheten på bostadsmarknaden är dock mest lokal kortväga flyttningar uppgår till stora tal. I Stockholm flyttade 1987 drygt 124-tusen ny hyresgäst fick var tionde lägenhet i husen.

Vi hörde om separationer och äldres flytt från stugan, det senare mera sällan, man bor kvar med frugan. Miljonprogramsområden förnyas för miljardbelopp för förslitning och sociala problem vill man sätta stopp.

De stora bostadsområdena är ett arv från tid man ifrågasatte arkitekters tarv. Nu rättas raka horisonter linjer till men är detta vad de boende helst vill?

Att individer flyttar mellan husen är ju känt men studera tomhetens rörelse är att se det omvänt. På kornet är detta konstaterande och fyllt av vett, ty ledig bostad för flytt är skäl nummer ett.

Som avslutande inlägg framtidsforskarens syn vi fick historien sätter spår - man kan lära av tid som gick. En lämplig avslutning som till början knöt an, framtiden bygger på erfarenheterna vi vann.

Stor kunskap och fakta finns på många håll som kan utveckla oss i vår planerarroll. Från podiet ett omfattande program vi fick oss till livs men även annat gör att man som konferensdeltagare trivs..

Nytt på konferensen var bokbord och skärmar i pauser var kring dessa deltagarsvärmar. Ett utmärkt sätt var att där vandra och låta sig informeras av så många andra.

Som deltagare i konferensen blev jag väl omhändertagen genom föreläsningar, seminarier under hela dagen. På kvällen bjöds i stadshuset till fest, till Gävle jag kände mig som välkommen gäst.

Med trevlig samling i kristallkronors ljus vi bjöds till bordet i fullmäktiges hus. Stämningen var hög och humöret på topp när värden för oss KSP-are så fint ställde opp.

Ett "smakprov" på Gävle runt klockan tolv var att i dansens virvlar slå runt på Victorias golv. På dagen bestods också promenad i vacker stad, att se 1700-talets gamla Gefle gjorde mig glad.

Som vanligt samlats deltagare från alla håll det ger perspektiv på offentliga sektorns roll. Att få bredda sina erfarenheter ett slag gör att en kommunalplanerare kan ta nya tag.

Enkelt uttryckt var konferensen kul allting funkade bra, utan strul. Organisatörerna skall ha all heder på allas vägnar: STORT TACK TILL EDER!

Hans-Åke Gustavsson - USK/Stockholms stad

Onsdagen den 1 februari

...det gamla samhället
var oerhört rörligt...

Sune Åkerman, professor i historia, Umeå
Förr och nu

Vad händer med
de högutbildade när den
europiska arbets-
marknaden öppnas?

Sture Öberg, professor i kulturgeografi, Uppsala
Nu och i framtiden

...i genomsnitt en
flyttning
vart sjunde år.
...hälften har återflyttat
efter tre år.

Lars-Erik Borgegård, forskare, SIB
Kunskapsöversikt

Tre av fyra bor kvar
i samma län efter
utbildningen, men de
högskoleutbildade dras
till storstaden.

Ing-Mari Boynton, avd dir, SCB
Sambandet mellan utbildning och flyttningar

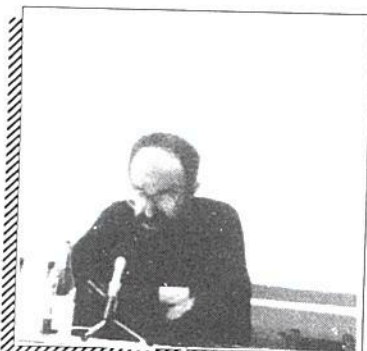
Thomas Tydén, forskare, Stiftelsen Dalarnas forskningsråd
Ungdomarnas flyttningar

....typerna:
naturmänniskan,
flyttfågeln,
släktmänniskan
och ungarbarnen...

...fördubbling av
antalet lediga
platser medför
20%-ig ökning
i flyttningarna.

Anders Harkman, utredare, Stockholms läns landsting
Flyttarna och arbetsmarknaden

Urban Fransson, forskare, SIB
Att flytta eller pendla?

...ensamstående,
ung, kvinna,
i hyresrätt - pendlar
inte någon längre
sträcka.

Folke Snickars, professor, Regional planering KTH
Arbetsmarknadsprognoser

...behov av en ny
demografisk och
ekonomisk teori
för rörlighet.

på gott och ont"

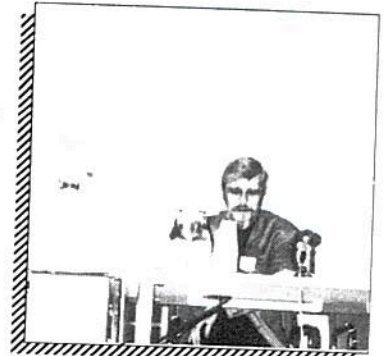
Torsdagen den 2 februari

...det finns för lite empirisk forskning kring separationer och flyttningar...

Tuija Meisaari-Polsa, avd dir, SCB
Separationer och flyttningar

...93% av 55-60-åringarna höll sig utanför hyresmarknaden när de flyttade från sitt småhus.

Lars Lundin, forskare, SIB
När flyttar äldre medelålders från villan?

...anledning ifrågasätta relationen mellan de boendes önskemål och de omfattande upprustningsåtgärderna som vidtas.

Göran Cars, forskare, KTH
Flyttningar i samband med bostadsförnyelse

40- och 50-talshusen står inför ett generationsskifte - blir de genomgångsbostäder för ungdomar och har vi ungdomar så det räcker?

Bengt Nilsson, statistikchef, Malmö kommun
Bostadsbestånd och flyttningar

De längsta vakanskedjorna genereras av nya småhus....

Lena Magnusson, forskare, SIB
De lediga lägenheternas betydelse för rörligheten på bostadsmarknaden

Sture Sandberg, kommunalråd i Gävle
Politikerns syn

Politikern vill ha lagom tillväxt.

Do not ignore simple detailed analysis...
...make the models useful.

William Clark, professor i kulturgeografi, UCLA
Den internationelle migrationsforskaren

...man kan lära av historien för den sätter spår...

Olof Eriksson, professor, ERU
Framtidsforskarens syn

Vi tränade hårt - men varje gång vi började få fram fungerande grupper, skulle vi omorganiseras. Jag lärde mig senare i livet, att vi är benägna att möta varje ny situation genom omorganisation och också vilken underbar metod detta är för att skapa illusionen av framsteg, medan den åstadkommer kaos, ineffektivitet och demoralisering.

*Galus Petronius
(död 60 e Kr)*

Monika Yngvesson:

Organisations- konsulterna

- Hur kan dom få härja fritt?

De drar från kommun till kommun med sina standardmodeller, trendiga budskap, modeord och aptitliga flokler till svindyra priser.

Det här gäller inte alla konsulter men tyvärr alltför många. Jag har själv på nära håll sett hur en sådan jobbar. Efter samtal med kollegor ute i landet har jag förstått att typen inte är unik. Det styrks också av boken "Att handla med ord", som är den tredje rapporten från den statliga maktutredningen.

Det gamla sättet att först klarlägga vilka problem som finns, vilka nya uppgifter som väntar, analysera den nuvarande organisationens förtjänster och brister, utforma och diskutera alternativ, lyssna på dem som har erfarenhet och ta tillvara på den kompetens som finns - är faktiskt inte så dumt.

Någonting som skrämmer mig är många konsulters tydliga vilja att vara de tunga politikerna på innerbanan till lags. Konsulten är därför benägen att föreslå vad han blir förelagd även om han själv har en annan uppfattning. Sedan går förslaget igenom i alla instanser med motiveringen "vi har ju anlitat en fristående och professionell konsult". Andra yrkesgrupper tillämpar skrivna och etiska regler - men tydligen inte organisationskonsulterna.

Det kommunala klimatet har varit en bra grogrund för konsulterna. På många håll har organisationen varit densamma under lång tid. Det är ont om pengar. Alla skäller mer eller mindre onyanserat på den offentliga sektorn, vars företrädare är dåliga på att försvara sig. Man bara hukar.

Då har det gått lätt för "experter" utifrån att komma med sina patentlösningar. Väktaliga unga män i snygga gångkläder som kan alla modeord (förändring, förnyelse, marknaden o s v) kommer med sina standardmodeller. Dessa appliceras på de flesta kommuner oberoende av storlek, struktur, tradition, funktionsförmåga o s v. Hur många är inte de kommuner som t ex fått stadsbyggnadskontor och kommunledningskontor de senaste åren?

Mitt i allt det trendiga döljer sig dessutom mer uppseendeväckande principer för utredningsarbetet av typen: "Vi gör en struktur. Detaljproblem får Ni lösa sedan". Eller som en konsult som jobbat i min kommun uttryckte det "Skjut först och sikta sedan".

Visst behöver alla organisationer ses över då och då. Ibland räcker det inte med putsningar. Det kan behövas stora förändringar. Vad jag reagerar mot är misstron mot den kommunala personal som finns med erfarenheter och kunskaper och som ska leva och verka i församlingen sedan resepredikanten fått sitt höga arvode och försvunnit.

En trend från näringslivet tycks vara att skapa en platt organisation med några få superchefer. De skall se till att det bara kommer fram förslag som är rena, utan avvikande synpunkter och alternativ, inga dissonanser bara harmoni. Det här låter ju praktiskt och elegant men strider helt mot arbetssättet i en demokratisk organisation med kollektivt beslutsfattande. Kommer det inte att ytterligare koncentrera makten till en liten kommunalrådselit och göra fritidspolitikerna ännu svagare?

Vår yrkesgrupp borde inte vara oberörd. Högkvalitativa utredningsjobb och breda samrådsprocesser borde tillhöra våra specialiteter. Ska vi bara se på när ynkliga produkter produceras till skyhöga priser och när alla ideal om samråd, demokrati och konsekvensanalyser krossas?

Vem som helst får inte installera el eller laga folks tändar. Där kräver vi en licens av något slag. Inte ens ett strykjärn får säljas utan kvalitetskontroll och varudeklaration. Hur kan vi då låta organisationskonsulterna härja fritt? De kan också ställa till stor skada. Varför reagerar exempelvis inte kommunförbundet och vad gör våra fackliga organisationer? Är det inte dags för auktorisation och kvalitetskontroll - åtminstone en klassning av "lägsta godtagbara standard". Kvalificerade konsulter har ju ingenting att frukta och bör inte känna sig träffade av det här. Tvärtom skulle de säkert tjäna på en sanering av marknaden.

Saxat ur UNT:

"Björn Bosaeus utses till filosofie hedersdoktor"

Biträdande stadsdirektören i Uppsala kommun, Björn Bosaeus, kommer 2 juni att promoveras till filosofie hedersdoktor vid Uppsala universitets samhällsvetenskapliga fakultet.

Björn Bosaeus är född 1924. Bland hans vetenskapliga insatser nämner fakulteten skriften *Resor till arbete och service* (1958) som ett värdefullt bidrag till forskningen om tätorter och omland.

I samband med arbetet med Uppsala stads generalplan redovisade han stadsplanestudier i skriften *Uppsala stad* (1960). Han har också belyst olika frågor med anknytning till Uppsala kulturgeografiska utveckling i en rad uppsatser.

Utredningen *Utvecklingsplan 73* för Uppsala kommun, som utarbetades under hans ledning i kommu-

nens planeringskontor, fångar upp många fysiska, ekologiska, ekonomiska och sociala planeringsproblem från tidigt 70-tal. Under måttet det varsamma samhället lanseras där en miljösyn som fakulteten menar har blivit förebild vid planering i andra kommuner.

Med vid kommunreformen

Den svenska riksaxeln förr och nu (1985) samt Axelplaneringen Stockholm-Uppsala (1986) nämns också liksom hans insatser vid kommunreformen som sakkunnig i dåvarande inrikesdepartementet.

Björn Bosaeus har genom åren upprätthållit nära kontakter med Kulturgeografiska institutionen vid universitetet, där han har medverkat i utbildningen på olika nivåer samt stimulerat forskningen och forskarrekruteringen."

Ksp gratulerar sin forne ordförande!

BRAINTRAIN 2

Den gemensamma siffran.

Några av KSPs tidigare ordföranden har en siffra gemensam. **Björn Bosaeus** lyckades vara ordförande i både KSF och KSP men här får han representeras av KSF O. O som i ordförande.

Gösta Sedelius var ordförande före mig i KSP. Det kan lättast skrivas som KSP F (d) O.

Bo Peterson var ordförande före Gösta och därför lägger vi in ett P som i past. KSP PFO.

Hur kan vi då hitta ett gemensamt tal för dessa her-
rar. Jo, deras bokstavskombinationer multiplicerat
med det eftersökta talet ger den omvända kombina-
tionen:

KSF O
* A
OFSK

KSPFO
* A
OFPSK

KSPFFO
* A
OFPPSK

Varje bokstav står för en siffra. A får inte vara 1 eller
0. Lösningarna skickar Ni till

Lars Malmborg, Kalmar kommun, Box 611, 391 26
KALMAR

Tre penninglotter utgör vinster.

I Braintrain 1 var det rätta svaret

K S P C F M D B L U

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

De först insända rätta lösningarna kom från

Sven Gunnar Lönn
Anders Vestling
Anna-Stina Larsson

Belöningen är varsin penninglott.

Nya medlemmar:

Sten Eriksson, planeringsekreterare
Kommunkansliet, Strängnäs kommun

Benny Fransson, planeringssekreterare
Kommunkansliet, planeringsavd, Umeå kommun

Anders Jönsson, planeringssekreterare
Kansliet, Osby kommun

Pasi Kemi, planeringssekreterare
Kansliavd, Tanums kommun

Berit Larsson, utredningssekreterare
Socialtjänsten, Söderköpings kommun

Jan - Erling Magnusson, sekreterare
Stadsbyggn kont, Malmö stad

Ewa Reinhold, planeringschef
Kommunkontoret, planeringsavd, Orust kommun

Carl-Göran Sjögren, sektionschef
Sektionen för statistik och informationsförsörjning
Svenska Kommunförbundet

Jonas Tallberg, förste sekreterare
Regionplane- och trafikkontoret, Stockholms läns landsting

Lennart Thörn, kommunplanerare
Kommunledningskontoret, ekonomienheten, Järfälla kommun

Olle Tideman, projektledare/vik kommunsekreterare
Ockelbo kommun

Håkan Westberg, utredningssekreterare
Humanistiska kontoret, Hudiksvalls kommun

Peter Wrenfelt, samhällsplanerare
Samhällsplaneringsavd, K-konsult, Stockholm

Årskonferensen 1989

Ksp:s årskonferens hålls, som tidigare meddelats i
Göteborg tisdagen den 12:e september till torsdagen
den 14:e september.

Två teman kommer att dominera:

- Trafiken, livsmiljön och samhällsstrukturen
- Organisationsutveckling, decentralisering, mål
och ramstyrning.

Studiebesök kommer att ordnas på Volvo/
Torslanda.

Konferenshotell blir Scandic Crown i centrala
Göteborg.

Inbjudan skickas ut i början av maj och anmälan
skall vara inlämnad till den 23 juni.

VÄL MÖTT I GÖTEBORG